

FOAIE

пептрь

МШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 45.

Luni 9. Noembrie,

1942.

КАПЕТЕ ДИН МОНТЕСКІЪ.

Карол de Montesquieu, пѣскѣт ла 1689 дин о фамилие фрѣнташъ де барон, ка философ ши политик адѣнк е кѣносекѣт ла тоатъ лѣмеа пе знде се кѣспрѣнд оаменѣи кѣ шѣицеле, дѣкѣт ачеѣа, кѣрора ле пасъ чева де фѣрѣчѣреа патрѣеѣ, де ашеземѣнтеле ши леѣиле Цѣрѣи, грѣвек а се фолосѣи дин кѣрдѣле лѣи Монтескѣи, ши анѣмит дин доаъ: „*Considérations sur les causes de la grandeur et de la decadence des Romains*“ саѣ „Бѣгѣрѣ де сеаѣтъ асѣпра прѣчѣнелор дѣлѣдѣрѣи ши а кѣдерѣи *Romanilor*“ ши „*Esprit des lois*“, „Дѣхѣл леѣилор.“ Деспре чеа дѣнтѣе дин ачѣ пѣмителе кѣрдѣи сѣаѣ зѣе, кѣткѣ ар фѣи чеа маѣ десѣвѣрѣиѣт дин мѣлтеле скрѣерѣи але лѣи Монтескѣи ши кѣ кѣ дрептѣл сѣар пѣтеа пѣтѣи о ѣсторѣе ромаѣ пептрь фѣлософѣи ши вѣрѣвадѣ де стат.

Нѣ де мѣлт се треѣкѣ о време де ентѣсиаст ал Молдаво-Ромѣнилор, дѣнтрь каре маѣ мѣлдѣи оаменѣи тѣнерѣи се анѣкасерѣ а традѣче кѣрдѣи знеле неапѣрат треѣвѣнчоасе, алтеле фолосѣитоаре ши мѣлте пѣмаѣ дѣлѣлѣчѣитоаре спре чѣтѣре кѣт ам зѣче. Дѣнтре чеѣ дѣнтѣѣи пѣмѣрѣѣт поѣи, кѣт ни се паре кѣ тот де дрептѣл пе рѣгосатѣл

професор Станѣѣ Кѣпѣдѣнеанѣл, дела Краѣова. Ачел вѣрѣват традѣсе ши тѣпѣрѣи ла 1850 картеа лѣи Монтескѣи „Бѣгѣрѣи де сеаѣтъ асѣпра прѣчѣнелор шчл.“ О карте маѣ треѣвѣнчоасѣ декѣт ачеаста пѣ сѣаѣ тѣпѣрѣит пептрь Ромѣни. Дѣчѣи дѣпѣче поѣи пе де о парте ам сѣмѣдѣт, кѣ дин ачеа традѣкѣѣе сѣаѣ кам рѣрѣит ексемплареле ши ѣарѣш, кѣ пе ла о парте а Ромѣниѣи пѣчѣ декѣт пѣ ѣ кѣносекѣтѣ, ам сокотѣт а пѣ грѣшѣи, даѣѣ вом словози дин Монтескѣи ши ачѣ кѣтева капете дѣпѣ традѣкѣѣѣа рѣп. Кѣпѣдѣнеанѣл, о лѣкраре ла каре неам маѣ дѣдатора кѣ ѣнѣма сѣлѣѣнд, даѣѣ пѣ сѣар да прѣлеж а ведеа ѣвѣндѣсе о традѣкѣѣе ромѣнеаскѣ ши дин „Дѣхѣл леѣилор“ (дѣсоѣѣтѣ дѣпѣ де рефлексѣи ла грѣшалеле дѣ каре ка ом аѣ кѣзѣт ши Монтескѣи.)

КАПХ.

Деспре стрѣкареа (corruption) Ромѣнилор.

Сокотек кѣ дѣвѣдѣѣѣра лѣи Епѣкѣр, че се дѣнтродѣсе ла Рома асѣпра кѣдерѣи репѣвлѣчѣи, прѣчѣнѣѣи фоарте мѣлт стрѣкареа моралѣлѣи *Romanilor**). Грѣчѣи се про-

*) Кѣнеас ворѣнд ла масѣ де Пѣрѣс, Фаврѣѣе поѣти ка вѣрѣжѣмѣшѣи Ромѣнилор сѣ дѣвѣрѣѣѣи

стисеръ лѣкъ маї дѣн пайнте, пентрѣ ачеа се ши стрікасеръ маї дѣнпайнте.

Полѣв неспѣне, къ дѣн времеа са, жѣрѣмѣнтѣрѣле зпѣї грек пѣ пѣтеа съ фіе пріміте, іар кънд се жѣра Roman, тоатѣ лѣмеа ера сѣгѣрѣ де кредѣнда лѣї *).

Дѣн челе че ведем дѣн скрісорѣле лѣї Чічерон кътрѣ Атікѣс, къноащем кът де пѣлѣт се скітѣасерѣ Romanіі ла ачеаста дѣн времеа лѣї Полѣв дѣнкоачі.

„Memmis, ziche Чічерон, 'арѣтѣ сенатѣлѣї дѣнвоіреа ч' аѣ фѣкѣт ел ши конлѣкрѣторѣл сѣѣ къ консѣлїї, пріп каре ченѣї дѣнпѣ зрѣтѣ се легасерѣ д'аї ажѣта а се фаче ши еї консѣлї дѣн анѣл вїітор, ши еї, дѣн партеа лор, се легасерѣ а плѣтї кон-

сѣлмор патрѣ сѣте де мїї сестерс (sesterces), дака пѣ ле ва дѣндемѣна треї гѣчї-торї (augures), каре съ тѣртѣрїсаскъ къткъ еї аѣ фост де фадѣ, кънд породѣл а фѣкѣт леѣеа кърїатѣ*), къ тоате къ породѣл пѣ фѣкѣсе асѣл де лѣкрѣ, ши дака пѣ вор скоате дої сенаторї, карїї съ дѣнтѣреаскъ къткъ ши еї аѣ фост кънд саѣ іскѣлїт сенатѣс консѣлтѣл, каре дѣндрепта стареа провинѣїлор лор, къ тоате къ нїчї зна д'ал д'астеа пѣ се дѣнтѣмпласе.“
Че де оаменї печїнстїцї пѣмаї ла зп сїнгѣр контракт!

Шї афарѣ къ релїцїа есте тотд'азна чел маї вѣн темейз не каре поате съ се дѣнтѣреаскъ торалѣл, еа маї дѣнсѣла дѣкъ ши оарекаре драгосте деосївїтѣ ла Romanі пентрѣ патрїа лор. Кредѣнда че а-веа къ орашѣл лор есте дѣнтемеїат дѣнпѣ челе маї вѣне ши маї фаворабле семѣе; къ Ромѣлѣс, країѣл лор есте зп Дѣмпнезеї; ши респектѣл че авеа кътрѣ ачел капїтол вечнїк ка ши орашѣл, ши орашѣл вечнїк ка ши дѣнтемеїторѣл лѣї, фѣкѣсерѣ дѣн дѣхѣл Romanілор о асѣл де дѣнтїпѣрїре, каре ар фї фост вїне съ п'о маї щеаргѣ пентрѣ ферїчїреа лор.

Мѣрїмеа стѣпѣнїрїї прїчїнѣї тѣрїмеа вогѣдїїлор зпора дѣн партїкѣларї. Дар фїїндкѣ вогѣдїїа стѣ дѣн вѣнеле пѣравѣрї іар пѣ дѣн авѣдїї, вогѣдїїле Romanілор, къ тоате къ ера тѣрдїнїте, прїчїнѣїрѣ зп лѣкѣѣ

шезе къ тодїї о асѣл де дѣнвѣдѣтѣрѣ. Плѣтарк, вїаца лѣї Пірѣс. — Стрїкареа неравѣрїлор, ізвїреа де деофрѣнаре, не темереа де лїпса саѣ тревзїнда дѣн вїїтоаре, стрїкареа аверїлор, ізвїреа де дешѣртѣзпї ши де влестемѣдїї каре се сокотеа ка нїще довезї де дѣх ши де сїмѣїре ла чел че ле зрѣта, сѣнт сїнгѣре лѣтнїїле ши вѣпѣтѣдїїле къ каре се лавѣт зпї къ не аѣ дѣнпѣртѣшїт; къчї маї пайнте пѣ щїам че ва съ зїкъ лѣмеа; ши а-дѣвѣрат къ акѣт щїм пѣмаї ка съ плѣнѣт дѣнпѣ вогѣдїїле, дѣндестѣлѣрїле ши ферїчїреа че леам дат скїтѣ пентрѣ челе дела еї каре зїсеїз.

*) „De ведїї дѣнпрїзмѣта Греїїлор зече таланѣї къ зече фѣгѣдѣелї, зече жѣрѣмѣнте, ши дѣкъ п' атѣтеа тѣртѣрїї, есте къ пензїнѣцѣ сѣшї цїе кредѣнда: дар дѣнтре Romanі орї ла дареа сокотелелор пѣдїїче саѣ ла челе партїкѣларе, пѣ інтрѣ вїклешѣг, чї фїешкаре есте кредѣнчос дѣн прїчїна жѣрѣмѣнтѣлѣї ч'а фѣкѣт. Ана дар преа дѣнделепѣще саѣ лѣцїт фрїка іадѣлѣї, ши пѣ аѣ къвѣнт чеї че о дѣранѣнѣ дѣн зїоа д'акѣт.“ Полѣв. кар. 6. к. 56.

*) Ачеаста да пѣтере мїлітѣрїї, ши сенатѣл консѣлт рѣндѣїа оцїрїле, ванїї, ши офїцерїї, че тревзїа съ аївѣ къртѣїторѣл: аша, консѣлїї, ка съ поатѣ фаче тоате ачестеа дѣнпѣ фантасіа лор, вреа съ дѣноктеаскъ о леѣе мїнчїноасѣ ши зп сенатѣс консѣлтѣм мїнчїнос (Калл).

ші о прѣпѣденіе че нѣ фѣсесе маї pain-те*).

Чеї че се стрікасеръ маї дптѣѣв кѣ вогъдїле, се стрікаръ дѣпѣ ачеїа кѣ сърѣчіа. Кѣчі авѣнд вогъдїї маї шѣлте декѣт поате съ айвѣ отѣл дп старе де партікѣлар, фѣ кѣ пепѣтїнѣцъ d'a маї фї орошанї вѣнї; шї їар, dorїnd вогъдїї марї, саѣ дптрїстѣндѣсе де пїердереа лор, ера гата d'a фаче орї шї че ка съ довѣндеаскѣ алтеле. Шї прекѣт зїче Салѣстіе**), се вѣзѣ атѣпчї вп neam de oamenї, каре нѣ пѣтеа съ айвѣ рѣмасерї пѣрїптещї, шї каре нѣ сѣфереа нїчі пре алдїї d'a авеа.

Кѣ тоате ачестеа, орї кѣт се стрікасеръ Романїї, тот нѣ кѣзѣрѣ дп тоате пепорочїрїле. Кѣчі ашѣзѣтѣнтѣрїле лор аша де вїне фѣсесѣрѣ дптокміте, дпкѣт пѣстрасеръ о вїтежіе ероїчеаскѣ шї тоатѣ аплекареа са ла рѣсвоїѣ, кеар дп мїжлокѣл вогъдїлор, молїчнїї, шї десѣѣтѣрїї, каре крѣз кѣ нѣ саѣ маї дптѣмплат ла нїчі о алѣ паѣїе пе фаѣа пѣтѣнтѣлѣї.

Орошанїї романецїї прївеа негодѣл шї мешешѣзѣрїле ка пе нїѣе месерїї але ровїлор***), шї нїчі декѣт нѣ се днделет-

нїчеа ла еле декѣт нѣтаї кѣте одаѣтѣ, ачеїа каре, дптрѣнд дп нѣтѣрѣл челор словозї, фѣчеа кѣте чева дїп мешешѣзѣл лор чел дїптѣїѣ. Іар мешешѣзѣл че кѣпоїѣеа еї маї кѣ самѣтѣ, ера ал рѣсвоїѣлѣї, прїп каре сїпгѣр пѣтеа съ кѣщїѣе чїнсте шї вреднїчїї. Аша дар вїртѣдїле остѣшѣдї рѣмасерѣ пѣлѣ дѣпѣ пїердереа тѣтѣрор челорлалте.*

К А П XXI.

Нерѣндѣелї але дппѣрѣдїї рѣсѣрїтѣлѣї.

Пе времїле ачелеа*) Першїї ера дптрїо старе маї ферїчїтѣ декѣт Романїї; еї преа пѣдїп се темеа де пороаделе мїезїї попѣї, пептрѣ кѣї деспѣрѣа о парте дїп мѣнтеле Таѣрѣс пѣнтре тареа Каспїе шї тареа неарѣ, шї пѣза о тречере фоарте стрѣтѣтѣ пе внде ар фї пѣтѣт съ треакѣ кѣлѣрїтеа; кѣчі дптрїалѣтѣ парте пепѣтїпденї ера сїлїдї варварїї ачещїа а сковорѣ пе рѣпї шїа лѣса кайї, каре ера тоатѣ пѣтереа лор; еї се маї опреа шї де рѣлѣ Аракс, че есте адѣкк шї кѣрѣе деспре мїазѣл поапте спре мїазѣлї, шї акѣрѣїа тречере се апѣра кѣ леспїре.

Кѣтре ачестеа, Першїї авеа лїнїѣе деспре партеа рѣсѣрїтѣлѣї; кѣтре мїазѣлї се хотѣра кѣ тареа. Ле ера кѣ леспїре d'a прїчїнзї дїxonїї дптре стѣпѣнїторїї арапещїї, карїї нѣ дпгрїжа декѣт d'a се жѣфї внїї пе алдїї. Аша дар еї нѣ авеа врѣжташї декѣт нѣтаї пе Романї. „Noї щїт, зїчеа вп сол d'ai лѣї Ормісда, вѣ Романїї сѣпт днделетїнїчїдї ла мѣлте рѣ-

*) Каса че кѣтпѣрасе Корпелїе кѣ 75 de мїї драхте, песте кѣтѣва време о кѣтпѣрѣ Лѣкѣлѣс кѣ дѣб мїліоане чїпчї сѣте де мїї. Плѣтарк, віада лѣї Марїс. Том. 4. пар. 305.

**) Ut merito dicatur genitos esse. qui nec ipsi habere possent res familiares, nec alios pati. Фраг. де Історїа лѣї Салѣстіе, скос дїп картеа четѣдїї лѣї Дѣмпезеѣ. Кар. 2. кап 18.

***) Ромѣлѣс, нѣ маї дѣб фелѣрї де екѣрѣдїдїї лѣсѣ пептрѣ оаменїї чеї словозї, адекѣ плѣгѣрїа шї остѣшїа; чеї че цїнеа о касѣ кѣ арендѣ саѣ о кѣрѣѣтѣ, нѣ ера дїптре орошанї.

*) Адекѣ дела паѣдереа лѣї Хс. дпкоаче маї тѣрѣїѣ. Fed.

своае, ши аѣ д'а се лѣпта дупротѣва маї а тѣтѣрор пацїмор, ши еї дукъ щїѣ къ пої пѣ авем алт рѣсвоїѣ декѣт дупротѣва лор.“

Кѣ кѣт Романїї пѣ дупрїшїсерѣ меѣе-шѣгѣл остѣшѣск, кѣ атѣта Першїї дѣ лѣкрасерѣ. „Першїї, зїчеа Велїсарїе кѣ-тре солдацїї сѣї, пѣ вѣ дуптрек кѣ кора-жѣл чї кѣ регѣла.“

Першїї дуптрекѣсерѣ пе Романїї ши кѣ негодїацїїле полїтїчеѣцїї, ка ши кѣ регѣ-лїле остѣшѣцїї. Кѣ прїчїнѣре кѣ аѣ цїпѣт о гарпїзонѣ ла порцїле Каспїене, череа платѣ дела Романїї, ка кѣнд п'ар фї да-тоаре фїеш че царѣ сѣш пѣзаскѣ хота-рѣле сале. Череа платѣ пентрѣ паче, пентрѣ дупчетаре де вѣтае ши де арме, пентрѣ времеа че дупревѣнцїа ла негодїацїї ши ла рѣсвоїѣ.

Аварїї трежѣнд дѣнѣреа, Романїї каре маї тотд'азна пѣ авеа нїчї о трѣпѣ ка сѣ лїсе дупротѣваскѣ, ши прїншїї дѣ прїчїнїле кѣ Першїї, кѣнд ар фї тревѣт сѣ ватѣ пе Аварїї, ши дѣ челе кѣ Аварїї кѣнд ар фї тревѣт сѣ опреаскѣ пе Першїї, фѣрѣ сїлїцї д'а се маї сѣпѣне дукъ ла зп вїр; ши слава дупѣрѣцїї рѣмасе лѣватѣ дѣ пї-чоаре де тоате неатѣрїле.

Іѣстїнїан, Тїверїе, ши Маврїкїе, се сї-лїрѣ дестѣл сѣ апере дупѣрѣцїа. Чест дїп зртѣ ѣвеа вїртѣцїї, дар ера дупѣнекате д'о їѣвїре де арцїпт кѣ тотѣл непотрївїтѣ пентрѣ зп прїнцѣ таре.

Країѣл Аварїлор фѣгѣдѣ лѣї Маврїкїе кѣї ва да дѣпаої ровїї че лѣсасе, пѣмаї сѣї плѣтеаскѣ кѣте о жѣштѣта де вѣкатѣ де арцїпт пентрѣ фїешкаре кѣп, їар де пѣ ва прїмї дї ва оторѣ пе тоцї. Маврїкїе се скѣтпї сѣї скапе, ши одїреа романѣ

фѣкѣ револѣцїе; Верзїї дукъ се рїдїкасерѣ дупѣрѣцїаш време ши зп сѣташѣ апѣте Фока фѣ дупѣлдат ла дупѣрѣцїе, ши по-рѣнчї сѣ отоаре пе Маврїкїе ши копїї лѣї.

Історїа дупѣрѣцїї гречесїї, кѣчї асѣел о сѣ пѣтїт д'аїчї дѣколо дупѣрѣцїа Ро-манїлор, пѣ есте алтчева декѣт о десѣтѣ-рѣ де револѣцїї, де фатрїї ши де вїкленѣ-гѣрї. Сѣнѣшїї п'авеа нїчї тѣкар idee де-спре кредїнцїа че ера даторї кѣтре стѣ-пѣлїтор: ши зртѣторїї дѣ сказн фѣрѣ а-тѣт де тѣрѣвѣрацїї, дѣкѣт тїтѣла де Пор-фїрогенїт, адекѣ пѣскѣт дѣ каса знде ле-хѣзеа дупѣрѣтеселе, фѣ о тїтѣл чїнстїтѣ каре пѣцїнї прїнцї дїп алте фамїлїї пѣтѣрѣ с' о аїѣ.

Тоате тїжлоачеле фѣрѣ взне ка сѣ ажѣпѣгѣ ла дупѣрѣцїе: ажѣпсерѣ дупѣрацїї, прїп солдацїї, прїп клїр, прїп сенат, прїп дѣранїї, прїп породѣл капїталей, саѣ прїп ал челорлалте ораше.

Кредїнцїа крещїнеаскѣ фѣкѣндѣсе до-мнїтоаре дѣ дупѣрѣцїе, се рїдїкарѣ тѣлте ересѣрї че тревѣї сѣ ле осѣндеаскѣ. Арїе тѣгѣдѣї Дѣтнезеїреа кѣвѣнтѣлїї, Мачедо-ненїї дѣтнезеїреа дѣхѣлїї сѣжїт, Несторїе зпїреа персоаней лѣї Іѣсѣ Хрїстос, Езтїхїе челе дѣѣ фїрї але сале, Монотелїцїї челе дѣѣ воїнцѣ. Пентрѣ каре тревѣї сѣ адѣне сѣвоарѣ дупротѣва лор. Дар фїндкѣ пѣ прїмеа тоцї дѣдатѣ хотѣрѣреа сѣвоарѣ-лор, тѣлцїї дупѣрацїї амѣцїїї се дуптоар-серѣ ла рѣтѣчїрїле осѣндїте.

Шї фїндкѣ нїчї одатѣ п'а фост алтѣ пацїе кѣ атѣта зрѣчѣне ши аспїне кѣ-тре Еретїчї ка Гречїї, каре сокотеа кѣ саѣ спѣркат ворѣнд саѣ лѣкѣнд к'зп еретїк, де ачеїа нїерѣѣрѣ тѣлцїї дупѣрацїї драго-стеа сѣнѣшїлор лор; ши пороаделе обїч-

пвиръ а гънді къ нѣде дупъраці атхт де рѣсврѣтиторі челор дѣмнезеені, нѣ сѣнт алені де пропе ка съ кърмѣаскъ.

Оаре каре пѣрере лзатъ дѣн ворва а чеіа, къ нѣ се кѣвѣне а вѣрса сѣнѣе крещінескъ, кареа дѣн зі дѣн зі се дѣтѣрі ші маі мѣлт, фѣкъ пе оамені ка съ нѣмаі педесаскъ аша аспрѣ грешалеле че нѣ атѣндеа реліціа преа д'а дрептѣл: се мѣлцѣтѣрѣ нѣмаі кѣ а скоате окі, а тѣіа насѣрї саѣ пѣрѣл, саѣ а слѣтї дѣн оарекаре кѣп п'ачеіа че дѣтѣрѣтасерѣ врео револуціе, саѣ се іспітисерѣ дѣн протѣва персоанеі стѣпѣниторѣлѣ: асфел де фанте се пѣтѣрѣ сѣвѣршї фѣрѣ нїчї зп кѣраж шї фѣрѣ прїмеждїе.

Шн фел де респект кѣтре подоавеле дѣпѣрѣтеені, дї фѣчеа съ се лінеаскъ нѣмаі дѣкѣт лѣпгѣ ачела че дѣдрѣснеа съ ле дѣвѣраче. Се сокотеа де пѣкат съ айѣв чїнева дѣн каса са орї съ поарте хаїне де порфїрѣ; дар дѣпѣче зп ом ле дѣвѣрка, нѣмаі дѣкѣт дѣн зрѣта породѣл, фїндкѣ чїпстеа хаїна фѣр' а маі сокотї пе чїне есте пѣсѣ.

Амбіціа дѣкѣ ера дѣтѣрѣтатѣ де чѣдата пѣвѣнїе а времїлор ачелеа, кѣчї нѣ ера нїчї зп ом дѣн чеї марї, кѣрѣіа съ нѣї фї вѣгат чїнева дѣн кап д'а се фаче дѣпѣрат; шї аша тоці пѣдѣждѣіа ка с'ажѣпгѣ дѣпѣраці.

Фїндкѣ воалеле дѣхѣлѣ нѣ се вїндекъ нїчї дѣкѣт де тот, крещїнїі дѣн лок де пророчїреа кѣ тѣрѣнтаеле жѣртѣелор шї кѣ словозїреа пѣсѣрїлор дѣн аер каре се щерсесерѣ дѣнпревѣн кѣ ідололатрїа, дѣнчѣпѣрѣ съ дѣндрѣвїнѣе астрологіа, шї мѣщѣнѣгѣл д'а спѣне маі дѣн пайте челе вїтоаре прїп кѣвтареа дѣнтр'зп лїгіан кѣ

апѣ. Zадарнїчїле фѣгѣдѣелї че еша дѣн ачеастѣ пророчїе фѣрѣ прїчїна чѣлор маі дѣдрѣснеде апѣкѣтѣрї але партїкѣларїлор, шї се фѣкѣрѣ челе маі дѣнделенте сѣтѣтѣрї але стѣпѣниторїлор.

Непорочїрїле дѣпѣрѣціі крескѣнд дѣн тоате зіелеле, вѣзѣрѣ кѣ прїчїна вїне дѣн іспрѣвїле челе реле дѣн рѣсвоае шї дѣн пѣгодіаціїле челе рѣшїнате дѣн паче кѣ пѣртареа чеа реа а ачелора че кѣрмѣіа.

Кѣар револуціїле дѣнсѣшї прїчїнїрѣ револуції, шї ісправа чѣлор дѣнтѣіѣ се фѣчеа прїчїна чѣлор дѣн зрѣтѣ. Фїндкѣ Грѣчїі вѣзѣрѣ атѣтеа деосївїте фамїлії сѣндѣсе пе трон зпа дѣпѣ алта, еї нѣ ера лїпїці де нїчї зпа; шї дѣн дѣтѣтѣпларе, фѣкѣндѣсе дѣпѣраці дѣн тоате стѣрїле де оаменї, нѣмаі ера нїмїнеа атѣт де можїк ка сѣшї рїдїче пѣдѣждеа д'а фї дѣпѣрат.

Шїнделе челе мѣлте але Грѣчїлор дѣн фѣкѣрѣ тот к' зп дѣх, шї рѣмасерѣ кѣ нїще пѣравѣрї че дѣпѣрѣдѣск дѣн трѣншїі ка нїще лѣці.

Се паре кѣ апѣкѣтѣрїле челе марї ісѣвтеа маі лесне дѣн времїле чѣлор векї дѣкѣт дѣнтр'але поастре. Акѣт нѣ пот съ ле маі аскѣпѣзѣ, фїндкѣ есте тотд'авѣна комѣнїкаціе дѣнтре пѣамѣрї, шї фїеншкаре стѣпѣнитораре мїнїстрї дѣн тоате кѣрѣдїле, кѣчї поате съ айѣв вѣпѣзѣторї дѣн тоате кабинетѣрїле.

Афлареа пощелор фаче ка съ своаре вѣщїле дѣн тоате пѣрѣціле.

Фїндкѣ апѣкѣтѣрїле челе марї нѣ се пот фаче фѣр' де ванї, шї кѣ дѣпѣ афлареа полїцелор (lettres de change), пѣгѣсторїі аѣ маре пѣтере, трѣвїле лор сѣнт фоарте адесеа легате кѣ секретѣрїле дѣпѣрѣції, шї дѣнгрїжескъ дѣн тот кїпѣл ка съ ле афле.

Нѣстаторнїчїа кѣрѣсѣлѣ ла скїтѣват фѣ-

ръ причинъ кѣпоскѣтъ, аче не тѣлці оа-
мені с'о кавте, ші дп челе дп зрѣтъ о
гѣсск.

Афлареа тинографіи каре а дат кърділе
прпн тѣніле а тоатъ лѣтеа, а халкографіи,
ча фѣкѣт хартеле географичеши аша де ов-
ще, дпсѣжрпшп газетеле політичеши, фак
дестѣл де кѣпоскѣт фіешкърѣа интересѣрле
челе овщеши прпн каре съ поатъ, деслѣши
маі лесе ші причиніле тапиче.

Копжѣрадііле пѣ съ маі фак кѣ леспіре
дптрѣн стат, кѣчї дѣпъ афлареа пощелор,
тоате секретѣрле партікѣларе сѣпт дп
пѣтереа овщїи.

Стѣпѣнпторїи лѣкреазъ маі репедѣ, кѣчї
аѣ тоатъ пѣтереа статѣлѣ дп тѣніле лор;
копжѣрѣторїи сѣпт сїліці а лѣкра кѣ дпче-
тѣл, кѣчї ле лпсеск тоате. Пентрѣ каре
таѣ кѣ самъ акѣт, орї че лѣкрѣ преа кѣ-
рѣнд се афлѣ, ші копжѣрадіи п'апѣкъ съ
п'арѣз време тѣлтъ дп тпшкѣрле лор, ші
пѣтаі декѣт се дескопереск.

ДНСЕМНАРЕА

деспре кърділе каре се афлѣ ла чел дп
жос іскѣлїт тпѣрїте, ші іарѣшї, каре се
афлѣ дп тапѣскрпнт петпѣрїте, ші ащеа-
пѣ ажѣторїѣл дела тѣрїціи патриоци.

Кърділе челе тпѣрїте.

1. Октоїх ші Тпнікон кѣ Катавасіерѣ ші
Спнаксар. Пасхалїа пе 550 де апї, ші
скара рѣденїлор, пентрѣ вісерїчі ші
кїрїчі, ші есте ачасть карте кѣ рошѣ
тпѣрїтѣ, прецѣл де зп ексемплар есте
кѣ 18 сѣапцічі пелегат, де ачестеа кърці
се афлѣ 800 де ексемпларе. Аїчеа съ

се шіе кѣ Тпніконѣл есте префѣкѣт дп
зставѣл чел славенеск че саѣ тпѣрїт дп
Москва ла апѣл 1764.

2. Тѣлѣл Евангелїлор депрестѣ ап пен-
трѣ вісерїчі ші пентрѣ преоци, прецѣл
кѣ 6 сѣапцічі зпѣ пелегат.
3. Біографїа саѣ віаца тѣлѣтѣиторѣлѣ п-
стрѣ Іс. Хс. кѣ ікоане, прецѣл кѣ 3
сѣапцічі зпѣ пелегат.
4. Біографїа саѣ віаца преа с. фечоареї Ма-
ріеї кѣ ікоане, прецѣл кѣ 3 сѣапцічі зпа
легатѣ.
5. Ортографїа ромѣнеаскѣ, прецѣл кѣ 1
сѣапц ші 4 креїцарї легатѣ.
6. Граматїка ромѣнеаскѣ, зпа кѣ 3 сѣап-
цічі легатѣ.
7. Епїстоларїѣл ромѣнеск, прецѣл кѣ 5
сѣапцічі прожѣр; іарѣ кѣ піеле легат
есте зпѣ 6 сѣапцічі.
8. Версѣрї морале кѣ 15 креїц. арціпт зпа
карте.

Кърділе каре се афлѣ петпѣрїте.

9. Історїа вівїеї а векїлѣ ші а повлѣї
тестамент, кѣ дпвѣцѣтѣрї мораличеши,
ва авеа ші ікоане, прецѣл кѣ 4 сѣапцічі
зпа пелегатѣ.
10. Пѣлтарх пентрѣ едѣкаціа саѣ крещереа
прѣпчїлор, прецѣл кѣ 2 сѣапцічі.
11. Велїзарїе кѣ ікоане, кареа карте аратѣ
даторїнделесѣпѣшїлор кѣтрѣ стѣпѣнпре
ші кѣтрѣ патріе, кѣ 4 сѣапцічі.
12. Біографїа саѣ віаца сѣпцилор апостолї,
прецѣл кѣ 4 сѣапцічі зпа пелегатѣ.
15. Історїа Ромѣнїлор томѣл 1-їз дела зї-
дїреа Ромїи саѣ дела апѣл 753 дпапте
де Хс. пѣлѣ ла дпжѣгареа Константї-
нополѣлѣ (Царїградѣлѣ) де Тѣрчї саѣ
пѣлѣ ла апѣл 1453 дѣпѣ Хс. Томѣл ал

2-леа дела джзгареа Цариградълѣ, пѣ-
пѣ дн зилеле поастре.

Дитрѣ адевѣр, кѣ грѣѣ есте а лѣмина
о паціе, кѣ ачѣ се чер оаменѣ днвѣцаці, се
чер школі шѣ кѣрці, апої ачестеа тоате
каятъ ажѣторѣ. Деи чеї днвѣцаці даѣ ті-
перітеї днвѣцѣтѣрѣ шѣ крещере вѣпѣ; ал-
ції іарѣшѣ днтокмеск кѣрці де лѣпсѣ пен-
трѣ шкоале. Акѣм ачестеа аѣ редікат грѣв-
татеа де о парте зѣк вѣрна; акѣм че е маї
кѣ дрептѣл, декѣт аїчеа сѣ вѣпѣ шѣ чеїа-
лалці Ротѣнї аленї шѣ сѣ редіче вѣрна,
зѣк: грѣотатеа де чеїаїалалтѣ парте дѣнд
ажѣторѣ ла шкоале шѣ ла тѣпѣрїреа кѣрці-
лор, кѣ пѣмаї кѣ аша днпревнате пѣтерѣ
вом пѣтеа зѣдї алтарѣл лѣмінѣрїї паціїеї
ротѣнїеї.

Акѣм дарѣ прїїміці ачасть прокіетаре
атеа кѣ ачеаїа рѣвнѣ шѣ драгосте націо-
налѣ, кѣ кареа еѣ дѣпѣ кѣвїїнцѣ о трїїміт
тѣтѣрор Ротѣнїлор.

Дн Бѣкѣрещї, дн 3. Октомврие 1842.

Константин Д. Лога,

директорѣл шкоалелор націонале ротѣн-
нїї шѣ сѣрвещї дн граїца мїлітарї-
лор дн Банат, дн Австріа лѣкѣиторѣї
дн Вїсерїка алевѣ.

АЛАІБЛ БНБІ ЧЕРШЕТОР.

The proper Study of mankind if man.
Pore.

Нород, фачедї лок! — тречѣ зп кѣлѣтор!
Бн сѣешнїк днїоте шѣ зп преот дѣпѣ дѣнѣл.
Патрѣ сѣрачї дѣк зп прост кошчѣг де лѣтн.
Днфѣнѣрат дн трѣнде, есте зп трѣн днтрѣнѣл,
Лакрѣте саѣ долїз трїстареа нѣ днсетн. —
Чеї тарї, вѣ плекаці! тречѣ зп чершетор!

Богадїлор, лок! тречѣ зп кѣлѣтор!
Чершеторѣл ачела че іерї нѣ авеа пѣїне,
Клопотѣл рѣсѣпѣ кѣ а ажѣне ла порт,
Іа днчетат дѣререа шѣ грїжа пентрѣ мѣїне:
Рїга ҃ д'о потрївѣ кѣ чершеторѣл порт.
Стаці царї шѣ чесарї! тречѣ зп чершетор!

Лок! лок сѣверанї! тречѣ зп кѣлѣтор!
Цѣрѣнаї сѣ депѣне дн зрна вечнїці,
Бнде копкеранї п'алор о аѣ депѣс,
Шѣ вїернїї пѣтрежнїеї даѣ пѣптеї лѣкомїеї —
Сѣфлетїле тоате сѣ вѣд аколо сѣс.
Вѣ траѣнцї богадї! тречѣ зп чершетор!

Стѣпѣнїлор, лок! тречѣ зп кѣлѣтор!
Стаці богадї, плекаці капѣл, гѣтїїв ҃н рѣсѣнде.
Креаторѣ аскѣлто не чершеторѣл порт.
Дн кѣтѣ а трас аїчеа нїміка нѣ аскѣнде —
Грѣѣ ор се рѣсѣнїз ачѣї че грїжї нѣ порт!
Тїранїлор, лок! тречѣ зп чершетор!

1841. Феврѣарїе 9.

Ч. Б.

РІГА (КРАЇБ) ДЕ ІЕРѢСАЛІМ.

Есте щїѣт, кѣ днпѣратѣл Австріеї
поартѣ днтре челелалте тїтлѣрї шѣ ачел
де рїгѣ Іерѣсалїмѣлѣ. Брїкѣл адекѣ дн-
ченѣтѣл ачестѣї тїтлѣ се траѣ дн векїте.
Дн ачеа днтѣї крѣчїадѣ асѣпра некрѣзѣ-
торїлор дн Палестїна, днченѣтѣ ла анѣл
1096, Готѣрїд де Бѣїлон, дѣка де Лотарїн-
гїа, аѣ фост комѣдантѣл де кѣпїтенїе ал
арміеї Хрїстїане, сѣв акѣрѣвїа повѣдѣрїе
Іерѣсалїмѣл с'аѣ сѣпѣс ла 1099. Песте
опт зїле ел с'аѣ прокламат де рїгѣ Іерѣса-
лїмѣлѣ шѣ с'аѣ днкоронат, днсе дн лок
де о коронѣ де азр, аѣ пѣс дн кап о кѣ-
пѣнѣ де снїнї зїкѣнд ачесте евлавїоасе кѣ-
вїнте: „Нѣ сѣ кѣвїне ка се поарте чїнева
о кѣнѣнѣ де дафїн сеаѣ о коронѣ де азр
аїче, бнде днпѣратѣл черїлѣлѣ аѣ пѣртат
о кѣнѣнѣ де снїнї.“ Дн ачеа епохѣ, Дѣка

de Lotaringia пѣстра тѣлѣ de рѣгъ Іеру-
салимѣлѣ. Апоі фѣндкѣ Франдѣскѣ I., со-
дѣл немѣрѣтоареі Маріа-Терезіа, ера дѣн
фаміліе de Lotaringia, de ачееа вѣрмашѣ
сеі поартѣ ачест тѣлѣ.

BIBLIOTICA ROMANEASCA

лп 19 волѣме

лп октаво, віне легате, копрѣнзѣтоаре de
авторіі вѣрмѣторі.

- 1 волѣм Omer.
2 волѣме Molière.
1 — Алфѣері.
5 — Lord Byron.
1 — Victor Hugo.
1 — Florian.
2 — Cervantes.
1 — Goldoni.
1 — Kozebu.
1 — Бѣкѣдѣ театралѣ.
3 — Curier de Ambe Sexe.
1 — Parallelismu intre dialectul Ro-
manu si Italian.
1 — Epistolariu.

19 волѣме дѣнпревѣл кѣ алте 10 вѣр-
шѣрѣ, се даѣ дрепт 10 галбенѣ лѣтпѣрѣ-
тещѣ. Дорѣторіі, вор віне воі а се адреса
ачѣ лп Бѣкѣрѣщѣ саѣ ла Редакціе саѣ ла
лѣврѣрѣа Длѣі I. Романов; іар афарѣ ла
жѣдеде ла DD. професорі. Кѣрѣдіме свѣт
гата, шѣ DD. аматорі п'аѣ декѣт а'шѣ трѣ-
міте пѣмеле Длор.

БИБЛИОГРАФИЕ РОМЪНЕАСКЪ.

Ла Інстѣтѣтѣл Алвінеі с'аѣ типѣрѣт, шѣ
се афлѣ ла депозѣтѣл продѣктелор індѣ-
стріеі націонале, прекѣт шѣ ла DD. про-
фесорі а скоалелор департаментале

ИСТОРИА ПРЕЧЕИ

de pe a лѣі Олівер Голдсміт,

традѣсѣ пе ромѣніе

d e

ПОСТ. ЕКАТЕРИНА АСАКИ.

І том таре октав, легат, 6 доѣзѣзѣчѣрѣ (сороковѣдѣ).

D i n

ІКОАНА ПЪМЪНТЪЛЪІ

a Домѣлѣі професор

I. P Ū C.

Томѣл I. пѣтѣрѣ DD. свѣскрѣвендѣі дѣн
Браншв шѣ дѣн цѣнѣт се афлѣ депѣс ачѣ ла
Редакціе; пѣтѣрѣжѣндѣсѣ прецѣл de 1 ф. 4
крѣ пе хѣртѣе de рѣнд шѣ 1 ф. 20 крѣ пе
хѣртѣе велѣнѣ, лѣдатѣ се шѣ пот прѣімі.

Спѣре щѣіндѣт: Дѣн грѣшала кѣле-
гѣторіелор de слове с'аѣ зѣтат а се лѣнсе-
тна, кѣткѣ „Вѣада прѣндѣлѣі Dімітрѣе Кан-
тѣмір“ лп Нрѣі трекѣдѣі аї Фѣіі ера лѣт-
прѣмѣтатѣ дѣн „Спѣкѣіторѣл Молдаво-Ро-
мѣн.“ А рѣрос! Пѣтѣрѣ че пѣ маі прѣ-
імім Спѣкѣіторѣл? ачест жѣрнал а-
тѣт de фолосіторѣл! Фраціелор! кѣтѣва
кѣрѣдѣі шѣ жѣрналѣ вѣне с'аѣ івіт лп Мол-
даво-Ромѣвіа: Сѣ пе фолосіт de дѣнселе.
Спѣкѣіторѣл е вѣл дѣн челе маі вѣне; пѣ-
влѣкѣл тѣртѣрѣсеаскѣ. —